

Het ten Anker / Publicatiebord is een samenraapsel van binnengekomen berichten de Koninklijke Marine, Koopvaardij, Visserij en Binnenvaart aangaande over het heden en verleden.

“ Redactie “

tenanker@kpnmail.nl
06-25160899

“ten Anker / Publicatiebord”

Deze extra toevoeging van het web-magazine fungeert als verlengstuk en is onafscheidelijk verbonden aan de website: <https://www.tenanker.com> en conformeert zich aan de regelgeving zoals daar is vermeld.

HET PUBLICATIEBORD Nr. 31 d.d. 3 augustus 2021

*Pandora
Varia*

MARINE - OORLOGSSCHEPEN
DIVERSE TITELS !

W.H.E. van Amstel - De schepen van de Koninklijke Marine vanaf 1945.

Overzicht in woord en beeld van de diverse vaartuigen die vanaf 1945 deel hebben uitgemaakt van de Koninklijke Nederlandse Marine.

Het boek is ingedeeld naar soort schip zoals vliegkampschepen, kruisers, jagers en fregatten, patrouillevaartuigen, onderzeeboten, mijnenvegers en mijnenjagers, duikvaartuigen en duiksloepen, opnemers (hydrografie en oceanografie), voorraadschepen en bevoorradingsschepen, sleepboten, ondersteuningsschepen, landingsvaartuigen, opleidings- en instructievaartuigen, immobiele vaartuigen, en diverse vaartuigen.

Daarbij wordt van iedere soort een inleidende beschrijving gegeven gevolgd door technische gegevens met zwart-wit foto's van de diverse schepen.

Het geheel wordt besloten met een verklaring van diverse begrippen, een lijst van de gebruikte afkortingen, een alfabetisch scheepsnamenregister en een register van examenen.

Alkmaar 1991, 176p., ruim 250 foto's, Hardcover. Nieuw. € 24,50

Dit is een particuliere verkoop.

Kijkt u ook eens bij mijn andere advertenties !

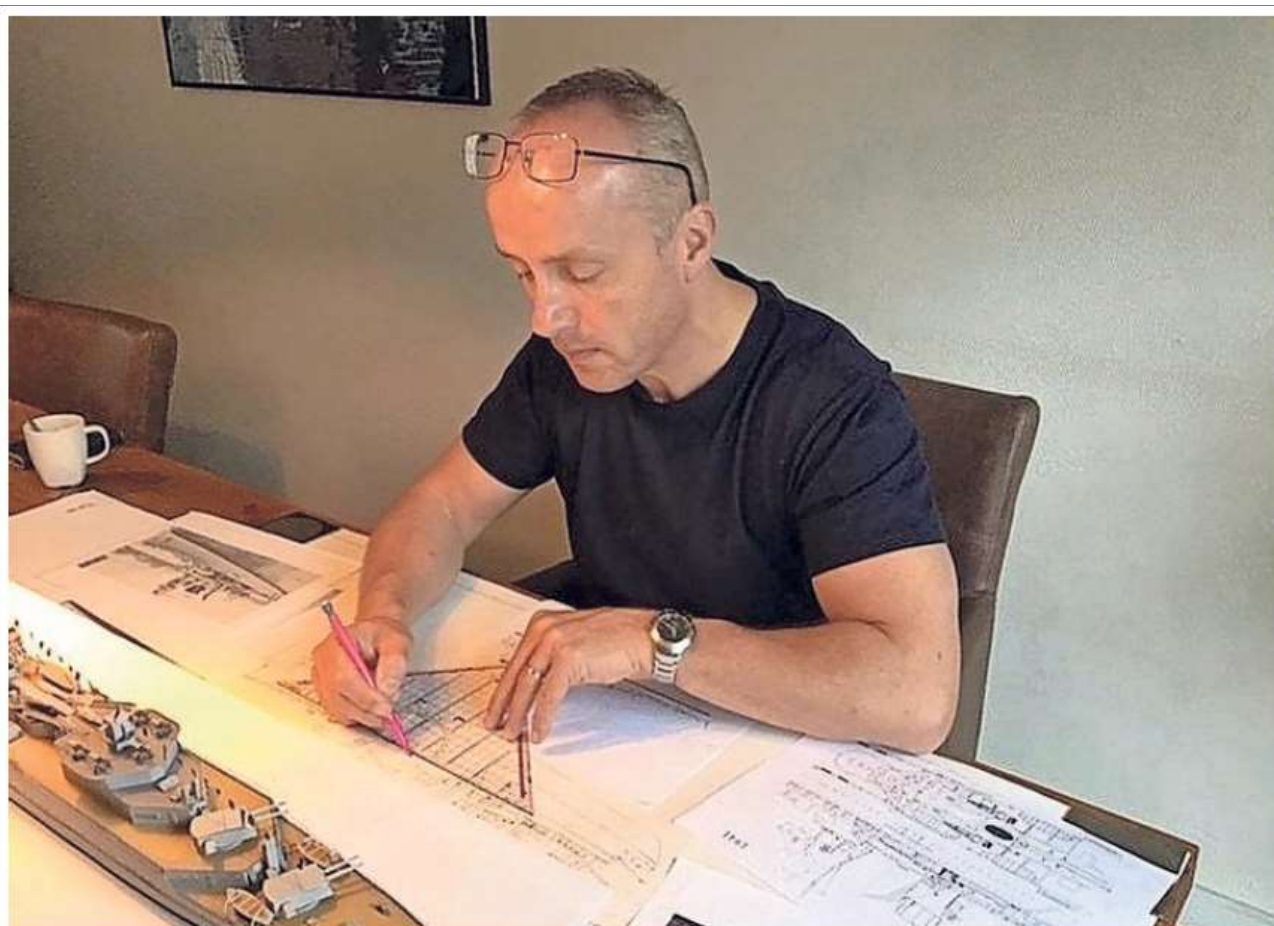

Marinemuseum

Nieuw schilderij over Slag in de Javazee krijgt straks ereplek

Er komt een nieuw schilderij over de Slag in de Javazee. Het Marinemuseum heeft het doek besteld bij de internationaal vermaarde zeeschilder Maarten Platje. De kunstenaar is er momenteel mee bezig.

Schilder Maarten Platje aan het werk met de voorbereidingen.

FOTO MARINEMUSEUM

Den Helder

De Slag in de Javazee is de laatste grote zeeslag waar de Koninklijke Marine bij betrokken was. Aan Nederlandse zijde verloren in 1942 bijna 900 mannen het leven.

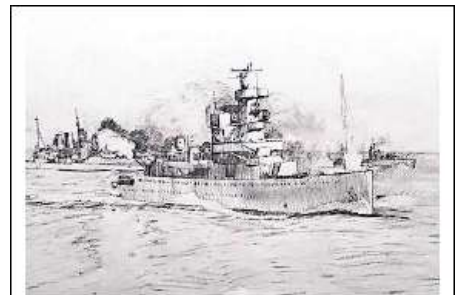
Veel nabestaanden van de gesneuvelde marinemannen wonen nog in de Kop van Noord-Holland. Er zijn na de oorlog tekeningen en schilderijen gemaakt van facetten van de zeeslag. Het Marinemuseum gaat die collectie nu aanvullen met een in opdracht gemaakt schilderij, dat veel dramatische actie toont.

Zeggingskracht

„Ik heb goed nagedacht over de zeggingskracht van het doek”, zegt Platje op de website van het museum waar zijn kunstwerk straks komt te hangen. „En een moment uit de slag genomen waar een aantal voor mij kenmerkende elementen in terug komt. Dat is het moment dat de Britse Exeter getroffen is en uit de kruiserlinie wegdraait.” Dat gebeurde om 17.09 uur op 27 februari in de Javazee. De Japanners hadden in de jaren veertig verder dragend geschut en betere torpedo's en konden zo de geallieerde schepen eerder treffen. Het werd een ongelijke strijd die ontaardde in een bloedbad. Platje heeft zich verdiept in de weersomstandigheden en maakte eerst veel schetsen om de beste compositie van zijn kunstwerk op een rij te krijgen. „Het was prachtig weer toen de geallieerden om vier uur de Japanners in het zicht kregen. Die bevonden zich op 25 km afstand.” Om 16.16 uur begon het gevecht.

Voorproefje

Conservatoren van het Marinemuseum volgen het maken van het schilderij op de voet. Zo kan het museum straks niet alleen het uiteindelijk werk tonen, maar ook veel achtergrondinformatie geven over de wordingsgeschiedenis. Door op de website reeds een voorproefje te geven worden publiek en donateurs deelgenoot gemaakt van de komende aanwinst. „De scène speelt zich af tijdens het artillerieduel in de namiddag tussen de geallieerden en de Japanners”, meldt een museumwoordvoerder. „De Exeter, varend achter De Ruyter wordt omstreeks 17.09 uur getroffen door een granaat en draait uit de linie over bakboord weg. Gevolgd door de Houston, Perth en Java, die kennelijk in de veronderstelling waren dat het een gecoördineerde manoeuvre betrof.” Het doek wordt langwerpig, 200 bij 132 cm. Vlaggenschip De Ruyter is vurend zichtbaar. Om het dramatisch effect zo groot mogelijk te doen zijn, zonder dat rookwolken het zicht op de andere schepen zou benemen, bestudeerde de schilder de wijze waarop scheepsgeschut in die jaren werkte. „Tegen de rook en stoom van de getroffen Exeter, kon ik het vuren vanuit De Ruyter afzetten”, meldt Platje. „Dit zal samen met de waterzuil aan bakboord het centrale aandachtspunt worden.” Op links vaart de Houston die ook vuurt op de vijand. De kunstenaar maakte ook een schets in olieverf waarin details achterwege gelaten zijn. Het ging hem daarbij om te zien hoe het kleurgebruik uitpakt en wat het effect is van het mondingsvuur van de kanonnen op het definitieve schilderij. De expositie Slag in de Javazee verdwijnt van de huidige plek.

Een schets om de beste compositie te bepalen. FOTO MARINEMUSEUM

In olieverf gemaakte schets van het schilderij. FOTO MARINEMUSEUM

De Slag zal op een andere plek in beeld worden gebracht. Het werk van Maarten Platje zal daar ongetwijfeld een ereplek krijgen.

ERFGOED Gemeente en stichting Erfgoed schuiven de hete aardappel door

Bonaire dreigt te verzuipen in een zee van rode inkt. Al decennia wordt er gewerkt aan de restauratie van het voor Willemsoord zo beeldbepalende schip Bonaire. Maar dat dreigt - met de finish in zicht - stil te vallen, als er niet snel geld bij komt.

Den Helder □ Alle hens aan dek! Stormband vast om de kin! De

Bonaire zit in zwaar weer. Het schip dat wel als de parel in de kroon van Willemsoord wordt beschouwd, maakt nog net geen water, maar er moet wel gauw iets gebeuren om te voorkomen dat het monument ten onder gaat in een zee van rode inkt. Als oud-vlagofficier van de marine is Ben Mooiman niet gewend om paniek te zaaien. Toch voelt hij zich nu gedwongen om de alarmklok te luiden. „We hebben dringend steun nodig, want financieel ziet het er gewoon slecht uit. Ik doe een beroep op de Helderse gemeenschap, op fondsen, op een ieder die onze stichting kan helpen om de Bonaire drijvende te houden. Er is snel geld nodig om de restauratie af te ronden, het is niet anders.”

Wrak

Twintig jaar lang was de door een drietal bestuursleden gerunde stichting Bonaire druk met de restauratie van het voormalige oorlogsschip, dat letterlijk als een wrak op Willemsoord aan kwam. Het vaartuig was in zo slechte staat dat het zelfs zonk in het bassin. Anno 2021 staat er een geweldig mooi schip in dok 1. Het is bijna af, maar net niet helemaal.

Mooiman, die altijd gezegd heeft op z'n tachtigste te willen stoppen als voorzitter, staat noodgedwongen nog steeds achter het stuurwiel. Twee jaar geleden deed hij via deze krant een oproep voor een opvolger. Er kwam een gegadigde, maar die haakte toch weer af. „Ik had me mijn oude dag anders voorgesteld”, zegt hij met de grijs van een boer die kiespijn heeft. „Maar ik kan slecht tegen mijn verlies, dus verlaat het schip niet voordat dat ik het commando heb overgedragen.” Wel zijn er drie nieuwe bestuursleden geworven.

”
Er is snel geld
nodig om de
restauratie af te
ronden

Enig overgebleven

Zr.Ms. Bonaire is het enig overgebleven schroefstoomschip van de Koninklijke Marine uit het einde van de negentiende eeuw. Gebouwd in Nederland en onderhouden op Rijkswerf Willemsoord, waar het nu in dok ligt. Paul Schaap geeft vaak rondleidingen over de werf en staat dan stevast stil bij dok 1. „De Bonaire kon zeilen, maar schakelde bij windstilte over op stoomvoortstuwing”, vertelt Schaap. „Ook uniek is dat het schip een ijzeren romp heeft bekleed met teakhouten balken.

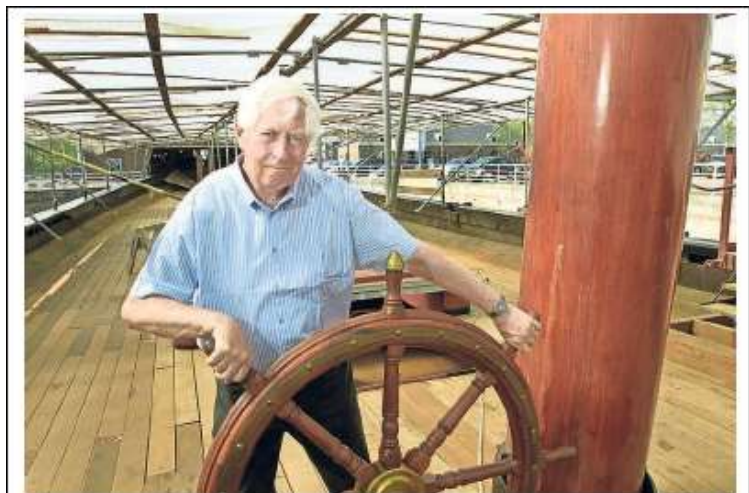
„
Ik kan slecht
tegen mijn
verlies, dus
verlaat het schip
niet voordat ik
het commando
heb
overgedragen

Geen enkel ander schroefstoomschip in de wereld beschikt hierover. Het enige dat ik nog zou willen is dat de driemaster hoger op de blokken wordt gezet zodat het nog beter zichtbaar wordt.” Voorlopig is daar geen sprake van, want de bodem van de schatkist is in zicht. In november vorig jaar brak de storm los. Penningmeester Hans Kousbroek overleed plotseling; hij was de man die de contacten had met fondsen en subsidiegevers. „Hans had financiële zaken voor 2021 in gang gezet”, zegt Mooiman. „Maar na zijn dood werden we geconfronteerd met het feit dat de BankGiroLoterij onze aanvraag van een half miljoen euro niet wilde honoreren. De helft van dat bedrag moest uit cofinanciering door andere fondsen komen. Er ontstond verwarring over de doelen waar we het aan wilden besteden. met als gevolg dat er nu niets komt.” Mooiman wijst op een afdak van plastic zeil dat over het achterdek gespannen is: „Daar zit het halfdek dat waterdicht gemaakt moet worden. Er onder is de ruimte waar we de officiersverblijven gaan inrichten. Daar komen hutten, de kajuit en de longroom, het dagverblijf van de officieren. Dit deel van het schip is essentieel als we rondleidingen willen geven. Maar we kunnen het niet inrichten zo lang het halfdek niet waterdicht is. Dat kost zeventig mille. Een fonds heeft veertig mille toegezegd. Er gaapt dus een flink gat.”

Onderhoud

Jan Klootwijk is een van de auteurs van een boek dat als het standaardwerk over de Bonaire geldt. Hij zegt: „Onderhoud begint dringend noodzakelijk te worden, maar daar geven fondsen geen geld voor. Wel voor restauratie of aanmaak van verloren gegane onderdelen.” Eerder stelde Klootwijk dat de gemeente of stichting Erfgoed zich over het schip moeten ontfemen. Maar beide partijen schuiven de hete aardappel door. De totale restauratiekosten van het officiersverblijf becijfert Mooiman op een kwart miljoen euro.

Als dat gedaan is, kunnen bezoekers het hele schip van voren tot achteren bezoeken. „Dan kunnen we ook een entreprijs vragen die zoden aan de dijk zet. We hebben bij de gemeente aangeklopt om steun, maar de ambtenaren vragen dan direct naar onze bezoekerscijfers. Ook stichting Erfgoed (Willemsoord BV) ziet geen mogelijkheden om ons te helpen zo lang de restauratie nog gaande is. Je wordt er moedeloos van.”

Ben Mooiman.

ARCHIEFFOTO PETER VAN AALST

Toen Ben Mooiman nog commandeur in actieve dienst van de Koninklijke Marine was, diende hij zeven jaar als baas van rijkswerf Willemsoord. Hij zwaaide de scepter over de verhuizing van de werf naar de Nieuwe Haven. Er vielen tweeduizend mensen onder zijn hoede. „Het was een zeer enerverende tijd, maar toch vond ik het minder moeizaam dan wat er nu gaande is. Toen had ik de grote marine-organisatie achter me staan. Nu doen we het met een paar man, helaas.”

GEZOCHT

Frans van Velzen (mijn vader) voer als matroos op een torpedojager naar Korea (1951). Ik denk dat het de van Galen D803 was, weet het niet zeker. Op zijn monsterboekje staat nummer R 41315. Is er iemand die hem gekend heeft, of mooier nog met hem gevaren heeft.

Annemiek van Vlezen
'ahvanvelzen@hotmail.com'

Goedemiddag Arie,

Het is elke keer weer fijn om Ten Anker te lezen. Geweldig dat je het zo goed en prachtig verzorgd en werk van maakt. Hartelijk dank hiervoor. ik geniet er steeds weer van. Echter vind ik het betreuenswaardig dat het publicatiebericht door de inzender over het Sophia Hotel zo discriminerend overkomt

want uit deze met alle respect goed bedoelde bijdrage van de inzender kan je hieruit opmaken dat gezonde mensen die niet deelnemen aan een experimentele injectie of test, daar geen toegang hebben.

Wij hebben dit artikel met belangstelling gelezen en vonden het een prachtige locatie maar om te bewijzen dat je gezond bent gaat toch boven elke norm en ethiek.

Sorry dat ik je dit mailtje doet toekomen maar toen ik dit had gelezen drong het tot mij door dat ik daar niet welkom ben.

Misschien ben ik niet de eerste en de enige die dit mailt maar hopelijk is de volgende selectie van toegezonden stukken voor iedereen prettig.

Dit is zeker niet persoonlijk bedoeld maar ik moest het even kwijt Arie.

Met vriendelijk groet,
Willem Warbout.

Reactie uit de redactie.

Willem op de eerste plaats wil ik je bedanken voor het compliment.

Het "betreurenswaardige" bericht zoals jij het omschreef is van **mijn** hand, het waren mijn belevenissen en vindt het derhalve jammer dat je zonder eerst even na te gaan hoe de exacte regelgeving voor het afreizen naar Duitsland was geregeld, op deze wijze profileer.

Het Hotel treft totaal geen blaam in dit geheel en heeft niet meer of minder gedaan dan datgene wat de Duitse overheid heeft opgelegd, uitgevoerd.

De keuze om zich wel of niet te laten vaccineren is ieders vrije keuze, maar heeft wel consequenties voor het afreizen naar het buitenland...

Zonder die vaccinatie ben je zelfs in Duitsland niet welkom!

Hieronder kan je het e.e.a. nog even nalezen...

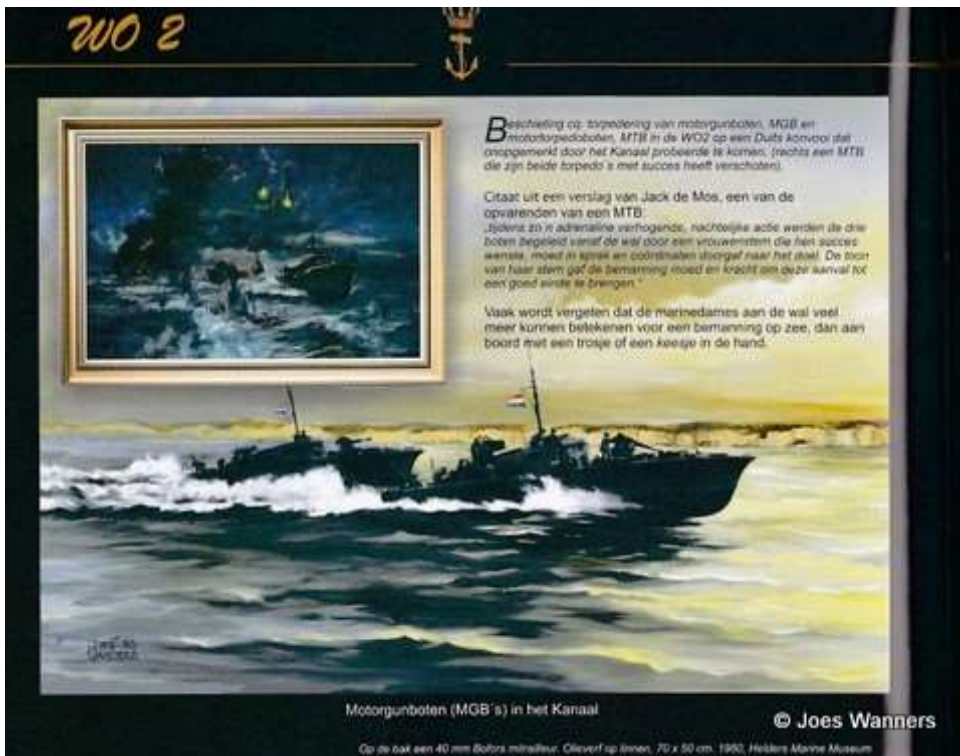
17-07-2021

Bent u volledig gevaccineerd? Dan kunt u veilig op vakantie!

In Duitsland zijn de besmettingscijfers enorm laag. U kunt gewoon fijn op vakantie naar een van onze Enjoyhotels in Duitsland. De Duitse overheid heeft het verplicht gesteld dat u een vaccinatiebewijs heeft, of een bewijs van herstel kan overleggen. U kunt het **Digitaal Corona Certificaat** gebruiken of het gele vaccinatieboekje dat ook wordt geaccepteerd als vaccinatiebewijs. Bent u niet gevaccineerd dan geldt een quarantaineperiode van tien dagen, tenzij u kunt aantonen dat u recent negatief bent getest of hersteld van COVID-19. Wanneer u vanuit Nederland reist naar Duitsland, dan moet u zich vanaf 18 juli 2021 aanmelden via [deze link](#).

~~~~~
Joes Wannerners , ... "geen zee te hoog"

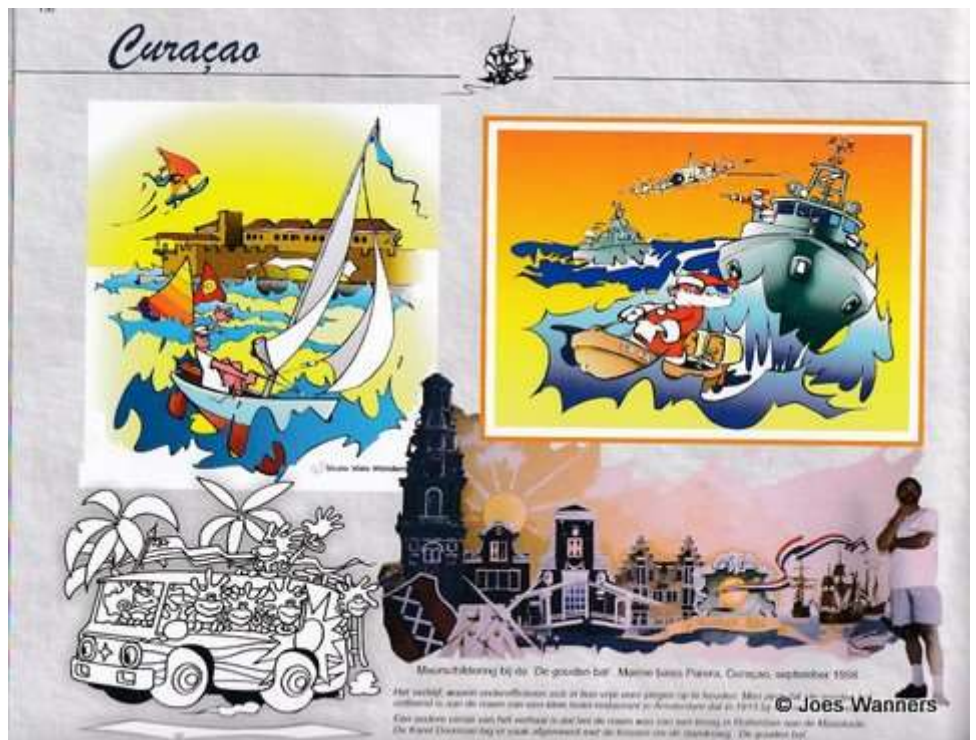
In eerdere publicaties van het Publicatiebord is door mij het boek “GEEN ZEE TE HOOG” van Joes Wannars gepromoot.

Inmiddels is dit boek ook in het bezit van de redactie, en was blij verast over de manier van opmaak en de inhoud van dit boek.

Het is plezierig te lezen met illustraties die mij kunnen bekoren.

Het boek is voor marinepersoneel te verkrijgen voor de speciale prijs van € 25,00 rechtstreeks bestellen bij Joes via zijn emailadres: joeswandars@gmail.com

Doe er je voordeel mee want in de boekenwinkel kost het boek 3 knaken meer !

De Blauwe Wimpel, het meest veelzijdige scheepsbouw- en scheepvaartblad

U krijgt een schat aan informatie op scheepvaartgebied

Al sinds 1946 vertellen deskundige auteurs in 'De Blauwe Wimpel' over de magie van schepen en hun bemanningen

- Beleef de romantische sfeer van het varen op een schip.
- Proef de spanning in riskante situaties.
- Ga mee op reis en geniet van de prachtige foto's.
- Laat u informeren over het nieuws van de scheepswerven en de nieuwste scheepsbouwtechnieken.

De brandweerkazerne staat naast de autospuut.

ARCHIEFFOTO KM

Onderzeebootdienst krijgt groter onderdak

De marinewerf kijkt uit naar samenwerking met de toekomstige bouwer van onderzeeboten. Dat meldt commandeur Jan Willem Hartman die directeur is van Materiële Instandhouding in Den Helder

Arie Booy
a.booy@mediahuis.nl

Den Helder

Hartman toont op zijn Linked In-pagina een filmpje van een onderzeeboot van de Walrusklasse die op het droge staat naast Dok 6 van het Marinebedrijf. Volgens

de commandeur is vervanging van de huidige onderzeeboten een miljardenproject: „Waarbij niet alleen de aanschaf, maar ook nadrukkelijk de In Service Support wordt meegenomen.” De marineman doelt daarmee op onderhoud en modernisering die gedurende de levensduur van de komende generatie boten in Den Helder zullen gebeuren. Commandeur Hartman: „De Directie Materiële Instandhouding is dé in standhouder van de Koninklijke Marine. Nu en in de toekomst. Ik kijk daarom uit naar de samenwerking met de toekomstige bouwer en ik weet daarvoor een prima plek”, meldt hij op het zakelijk social media- platform Linked In. Hoewel er nog geen bouwer van de nieuwe generatie subs gekozen is, wordt door defensie achter de schermen al werk verricht om de nieuwe vaartuigen in Den Helder te kunnen huisvesten. Het gebouwencomplex van de Onderzeedienst wordt vergroot. Er is sprake van dat de brandweerkazerne, die nu haaks op de Onderzeedienst staat, verdwijnt om plaats te maken voor nieuwbouw voor onderzeebootpersoneel en -staf.

Nieuwe plek

De brandweer krijgt dan een nieuwe plek op de Bottelarij nabij de haveningang. In 2019 is reeds een studie gedaan naar een nieuwe 24-uurs brandweerkazerne. Al met al flinke investeringen die buiten de aanbesteding van de boten staan. Staatssecretaris Barbara Visser had het parlement eerder dit jaar ingelicht over infrastructurele kosten die gemaakt zullen worden, zonder daarbij aan te geven waarvoor het geld nodig is. Ook op nadere vragen aan de woordvoering van het departement kwam geen inhoudelijk antwoord. Op de Nieuwe Haven wordt echter al gesproken over de dingen die gaan komen. Bewindsvrouw Visser volgt ook de ontwikkelingen rond de Australische overheid die ontevreden is over de gang van zaken rond subs van onderzeebootbouwer Naval Groep. Op Kamervragen over dit onderwerp, zegt Visser: „De Australische Rekenkamer heeft een onderzoek gedaan naar de effectiviteit van de aansturing van het Australische ministerie van Defensie van het Future Submarine Program tot nu toe.” Visser: „Een negatief advies over de onderzeeboten van Naval Group kwam hieruit niet naar voren. In het rapport staan wel nuttige aanbevelingen waar Defensie graag gebruik van maakt.”

Marinewerf kijkt uit naar samenwerking met bouwer

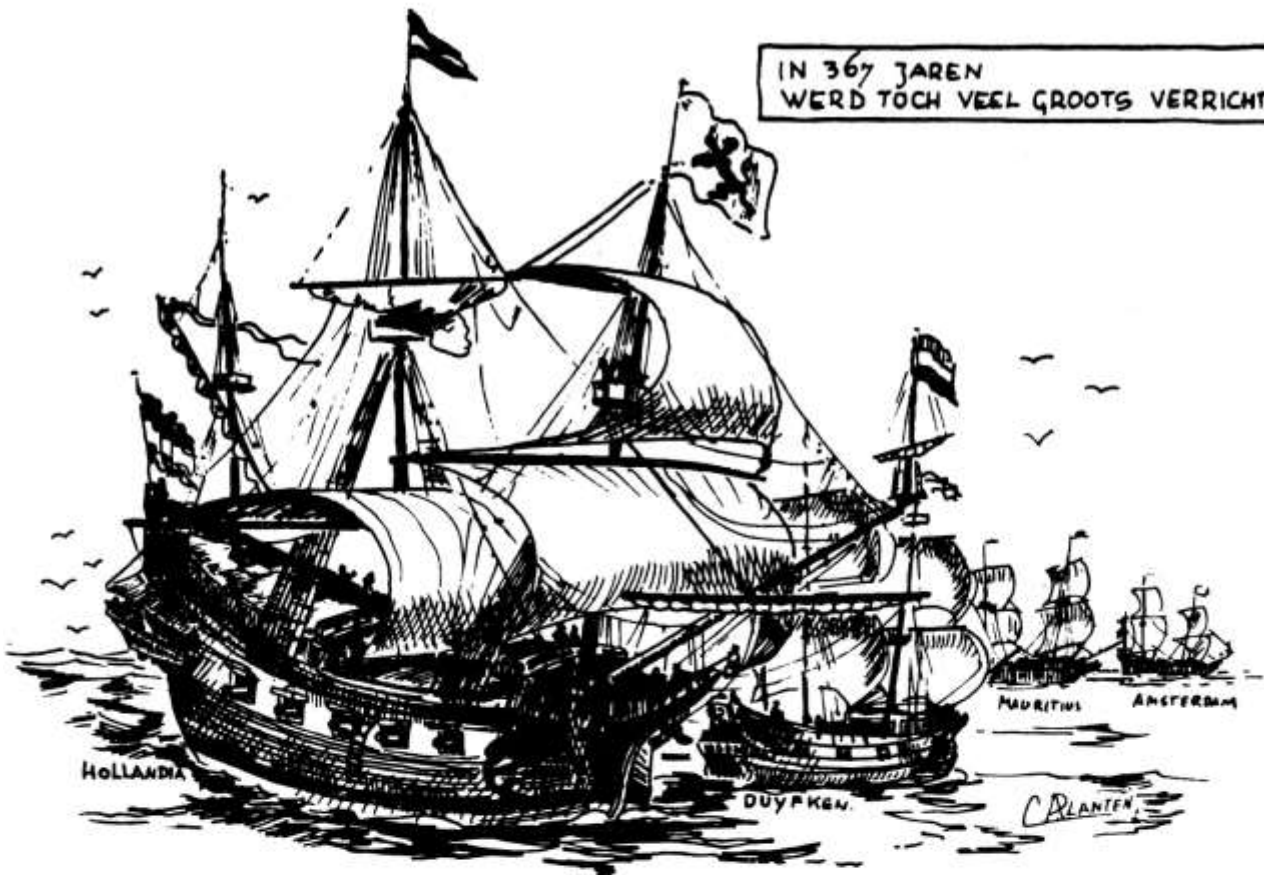
Niet gelachen, niet geleefd....

Nogal danig toegetakeld was Trudie van de wandeling bij maanlicht teruggekomen. In de kamer van haar vriendin knapte ze zich een beetje op. "Je nieuwe vriend schijnt lang niet mis te zijn," grinnikte haar vriendin. "Oh, je moet weten dat hij op het bureau Gevonden Voorwerpen zit," legde Trudie uit, "en daar zoekt-ie óók zo graag ....." "En je hebt hem geen draai om de oren gegeven?" "Kom nou," zei Trudie verwonderd, "per slot geef je iemand die iets vindt geen oorvijs, maar een beloning!"

Toen de drie kranige stokers "De Golden Crown" verlieten, was hun laatste vleugje tegenwoordigheid van geest weggewiekt. "W-waar," vroeg de een, na een poosje te hebben rondgewankeld, aan een boby, "waar is eigenlijk de haven, hè?" De agent nam het ontredderde drietal eens op en zei: "Dat wil ik jullie best duidelijk maken - wie is het nuchterst?" "is d-dat pech hebbe!" lalde nummer twee, "d-die is er vandaag helemaal niet bij!"

IN 367 JAREN
WERD TOCH VEEL GROOTS VERRICHT.

„OP DEN 4ME MAART 1595 MONSTERDEN 249 MANNEN, ZO JONG ALS OUD TE AMSTERDAM, OP DRIE SCHEPEN : DE MAURITIUS, DE HOLLANDIA, DE AMSTERDAM EN EEN JACHT, HET DUYFKEN, GEBOUWD EN UITGERUST VOOR REKENING VAN DE JONGE COMPAGNIE VAN VERRE, OM TE ZIEN OF MEN TOT EEN VASTE HANDEL ZOU KUNNEN KOMEN MET DE INDIANEN OP DE EILANDEN VAN OOST-INDIË, WAAR DE SPECERIJEN WASSEN.----- DEN 1STE APRIL WERD DE VLOOT ZEILREE VERMELD OM VAN DEN HELDER TE VAREN NAAR DE KAAP DE GOEDE HOOP EN----- VERDER !! ”
(UIT „DE EERSTE SCHIPVAART DER HOLLANDERS NAAR OOST-INDIË 1595-1597 ” DOOR J.C. MOLLEMA)

HR.MS. ONDERZEEBOOTJAGER „OVERIJSEL” VERTROK, ALS LAATSTE NEDERLANDSE OORLOGSSCHIP, OP 15 NOVEMBER 1962 VAN BIAK EN ZAL OP 20 DECEMBER IN DEN HELDER BINNENLOPEN, WAARDOOR DE BEMANNING MET DE KERSTDAGEN THUIS KAN ZIJN

Aanmelding erecouloir Prinsjesdag (21-09-2021)

Oud-militairen met een veteranestatus zich kunnen aanmelden voor het erecouloir ten behoeve van Prinsjesdag op 21 september a.s.

Indien u als lid van de AVOM veteraan bent en daaraan mee wilt werken, kunt u zich **vóór 15 augustus** per mail aanmelden bij de algemeen secretaris:

secretaris@avom.nl

Graag aandacht voor de tenuevoorschriften (die kunt u bij mij, Rob Schouw, krijgen).

---

*Hr.Ms. driemastschoener Urania 1867-1908.
Opleidingsschip voor adelborsten.*

Tot volgende week.....